

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN
SURAT.

Manuscripts Library

SDPB
Coll. No. 864

Title Bhāminī Vilāsa.

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN, SURAT

Shastri Dinmanishankar Pustak-Bhandara

No. : 864 Subject : Kāvya.

Title : Bhāminī Vilāsa.

Author : Pandita Jagat ^{ṇātha.} Scribe : —

Date of the work : — Date of the Ms. : —

Place of the work : — Place of the Ms. : —

Size : 6.7" by 4 Extent : 9 foll.

Language : Sanskrit Script : Devanagari

Remarks : - Ends abruptly.

शतये जनवि स्तोत्रं स्तिमयः॥ तद्रिलस्ति मिगिलः॥
मिगिलमि लोप्पस्ति तद्रिलोप्पस्ति राघवः॥ तिमिगिलमिल
मिले राघवनामा प्रहस्यः॥

मकरंदं दृष्टुं हिलानां मरविं दानां मुहामान् ॥ ५ ॥ तावत्केकिं किरसा
न्यमयदेवसानवनातरे निवसन् ॥ ४० ॥

वरागभारितानां १ निर्गम्य २ हस्तिन इति पाठः १

कमलं

श्रीगणेशाय नमः ॥ दिगंते श्रूयंते मद्मलिनगंडाः कर
टिनः करिणः कारुण्यस्य दमसा मशीलाः रवतु मृगाः ॥
इदानीं लोके स्मिन्ननुपमशिरवानां पुनरयनरवानां पाडि
संप्रकटयति कस्मिन्नगपतिः ॥ १ ॥ पुरासरसिमानसे वि
कचसारसालिस्त्रवलत्परागसुरजीहते परासियस्यता
तवयः ॥ सपत्न्यलज्जलेऽधुना मिलदने कने काकुले मरालक
लनायकः कथयरे कथं वर्ततां ॥ २ ॥ तस्मात्तोलविलोच
ने कलयति प्राचीन कोरी गणो मौने मुचति किंच कैरवकु
ले कामेधनुः पुन्यति ॥ माने मानवती जनस्पसपदिनास्था
तु कामेऽधुना धातः किं नु विधौ विधातु मुचिता धारा धरा
उबरः ॥ ३ ॥ अयि दलहर विंदे स्पंदमानं मरदंतवकिम
पिलि दंतो मंजु ४ गुं जं ठ भंगाः ॥ दिशि दिशि निरपेक्षस्ता
वकीत विवित न्वनुरिमलमयमन्यो वाधु वोगधवाहः ॥
४ ॥ समुपागतवति देवा देवहेला कुटजमधुकरमागाः ॥

हंसः ५

विदण्डन इति पाठः २

विलक्षणा २ रुक्मा २

कमुत व्यकारित वा पाठः ॥ २

चंदन

नर

वेमलं कु
दीता ५

खड्गः

प्रधुरि

पा ३

स्मिन् ॥ यावन्मिलदलिमालः कोपिरमालः समुद्धसति ॥ ६ ॥ कमलि
निमलिना करोषि चेतः किमिति वकैरवहेलिताननिज्ञैः ॥ परिणत
मकरंदमामिकास्ते जगति न वंचु चिरायुषो मिलिहाः ॥ १ ॥ नितरां
नावोस्माति त्वरेव दंकूपमाकटापि हृष्याः ॥ अत्यंतसरसद्वयो यतः पु
रेषां गुणगृहीतासि ॥ ८ ॥ येनामं हमरं हं हलहरविंदे हि नान्यमायि
षत ॥ कटुजे रवतु तेने हाते नेहा मधुकरेण कथं ॥ २ ॥ अयिमलयजम
हि मायं कस्य गिरामस्तु विषयस्त ॥ उडिरतौ यदूरलं फणिनः पुष्पा
मिपरिमलोद्वारैः ॥ १० ॥ पाटीरतवपरीयान्कः परिपाटीमिमामुरी
कर्तुं ॥ यस्मिन्मामपि नृणां पिष्टोपितनोषिपरिमलेः पुष्टिं ॥ ११ ॥ नारसी
रविबके हसालस्यं त्वमेव तनुषे चेत ॥ विश्वस्मिन् धुनान्यः कुलव्रत
पाथरिष्यतिकः ॥ १२ ॥ उपरि करवालभारावाराः कूरानुं जेगुं पुंगव
त ॥ अंतः सासादासादासा गुरवोजयति केपि जनाः ॥ १३ ॥ सुष्ठ
दं हलहरविंदते मरदं विंदते विदधुं गुं जितं मिलिहाः ॥ १४ ॥ अमोहा
नथ हरिदंत राणिने नुं नैवा न्योजगति समीरणात्प्रवीणाः ॥ १५ ॥

भ्रमराः

मकरं

इति

खंड

खड्ग

पशुति

विशिले

दि ५

उपहार

पथ ५

नवा ५

मं ५

दिगंत रति १

भंगाः २

मिनी

सू. १

गतिपति १

या ते मय्यचिरान्निहाय भिहिरज्ज्वालाशने शुक्लतां गता कं प्रतिपाद्य संत
 तिरसौ संतापमालाकुला ॥ एवं यस्य निरंतराधिपतत्वे निमित्तं वपुः सौग
 यते धन्यं जीवनमस्य मार्गसरसो धिग्धारिणां ननु ॥ १५ ॥ अपि हि रं व
 रपद्यं परितः पतंगान् गारसात्ममुकुटानि समाश्रयंतः ॥ यकोचमंच
 तिसरस्त्वयिदानदीनो मानो लुप्तकतमो गतिमनुपेनु ॥ १६ ॥ मधु
 पट्टवमारुते स्मिन्मासौरजलोत्तमं बुजिनिमं स्थाः ॥ लोकानामेवमु
 देमै हितोप्यात्मा मुनार्थितां नतः ॥ १७ ॥ गुंजति मंजुमिलिंदे माला
 तिमौने मुपयासीः ॥ शिरसा विद्वान्यगुरवः सादरमेनं वहंतिसुरतर
 वः ॥ १८ ॥ ये स्वे गुणागरावानपि सतां ॥ द्विजिह्वैरसेव्यतां नीतः ॥ तानपि
 वहसिपटीरजकिंकययामस्तदा येन न्य ॥ १९ ॥ अपनी तपरिमलांत
 रकथेपदं न्यस्य देवत रुकुसुमे ॥ पुष्पांतरेपि गंतुं चापसि चेद्भ्रमर
 धन्योसि ॥ २० ॥ तटिति चिराय विचारय विंध्य नुवस्तवपवित्रायाः ॥
 शुष्मं त्वा अपियुक्तं किं खलुरप्यादकादानं ॥ २१ ॥ पत्रफलपुष्पलक्ष्म्या
 कदाप्य दृष्टं दंतं च खलु शूकैः ॥ उपसर्पेभिर्भवतं बुद्धलवदकस्यलोने
 न ॥ २२ ॥ गकल्पगदने स्मिन्को किलन कलकदाचिदपि कुर्याः ॥ साजान्य

मं. ग.

माकुट

हृत्.

कंदकैः

आम
पुष्पाति

द. द. ३
१ व.

मौ

२

जीवन्मूर्त पाठां १

शोभा हरितां

शंकया भीतत्वं निघ्नं निनिर्दयाः काकाः ॥ तरुकुलमुपु मापदरां जनयंती ज
 गतिं जीवैजातात्ति ॥ केन गूणेन जवानीता तहिमानीमिमां वरुसि ॥ २४ ॥
 कल्पेन तवांतिकमागतमलिमेनं मा कदाप्य वज्ञासीः ॥ अपि हानसं
 दराणां द्विपधूर्याणां मयैमहामान्यः ॥ २५ ॥ अमरतरुकुसुमसौरज
 संपूर्णसकलकामस्य ॥ पुष्पांतरमेवेयं च मरस्य विडंबनामहती ॥ २६ ॥
 दृष्टाः खलु परपुष्टाः परितो दृष्टाश्च विटपिनः सर्वे ॥ माकिंदनं प्रपेदे मधु
 पेनतवोपमा जगति ॥ २७ ॥ तौ यैरत्यैरपि करुणया नीमजा नौ निहये
 मालाकारव्यरचिनवताया तरो रस्य पुष्टिः ॥ सा किं शक्या जनयितुमि
 रुद्रे प्रोषेणेन वारं धारासारा नपि विकरता विष्वतो वारिदेन ॥ २८ ॥ आ
 रमाधिपतिर्विवेकविकलो नूनं रसान् नीरसाः वात्स्यानिः परुषी
 कृता दशदिशश्च दातपोदुःसहः ॥ एवं धुन्वनिचंपकस्य सकले सं
 हारहेतावपित्वं मिचन्नमते तोयदभ्रतोप्या विह्वतो वेधसा ॥ २९ ॥
 नयत्रे स्तेमानं दधुरतिजयन्नांतनयना गलदानो रेकचमदलि
 कंदकाः करटिनः ॥ लुड्मुक्तान्नरिन्नवति परलोकं गतवती ह

शिरो
धारः

वातस
मू. है. ५

हिमं
रुति १

देसा
म ५

पृष्ठी
५
कंप
मति
ति ५

स्थिति विषयं पठन्मुक्तासमूहे १

नामिनी

महती २

३
शरी

चरमो
वज्रपक्ष

जलम
यप्रस्त

२५
५

वारवार

रेरघहारे शिबशिवानां कल कलः॥३०॥ दधानः प्रमाणं तरुपुसम
 नावेन विपुलां नमालाकारे सावहत कुरुणा बालवकुले॥ अयं
 तुरागुधत्तकुसुमनिकराणां परिमले दिगंतानां तेने मधुपकुलं
 कारजरितान्॥३१॥ मूलं स्थूलमती वबंधनदृष्टा रवाः शतमांस
 लावा सो दुर्गमही धरेतरुपतेः कुत्रास्ति नीतिस्तदा॥ एकः किं नुम
 ना गयं सिजनयति स्वांते ममाधि ज्वरं ज्वालाली वलयो नव नृक
 रूपा हावानलो घंस्मरः॥३२॥ आश्रयः प्रतरे करे दिन कृता दग्धा
 पियश्चात कस्त्या ध्याय नरघन वा सरान् कयमपि डां घीय सानीतवा
 ॥ देवा द्वे च न गोचरे तावता तस्मिन्निदानी यदि स्वाचैक कर
 को निपातन रूपा तैकं प्रतिबुमहे॥३३॥ इव दहन जटाल ज्वालज
 ला शैतानां परिगलित लता नो ह्यल यता नूरु हाणां॥ अयिजल धर
 शैल्ये लिष्टं जेषु तोयं वितर सिव कुं यं श्रीमदस्तावकीनः॥३४॥ शृगव
 न्पुनः परुष गजिति मस्य हं तरे पांथ वि हलमनानु मन्ना गपि स्याः
 विश्वार्तिवारण समर्पित जविनो यं ना कणितिः रवत्तुरवे स नवतां बुवा
 हः॥३५॥ सौरन्यं नुवनत्रये विहितं शैत्यं तु लोकेत्तर कांति किं नु

प्रीति २

रीति २

अंगीक

ता २

५६

विश्व

यति २

५५

५३

वयमिति शेषः ५ नश्रुतः किं २

अधिकतमः सन् ४

जितेति १

ना

त्रिका

सः ५

प्रस्तार

मृदः

३६५

५५

५

५

५

५

५

मुं जनां गता किं त्वेव देवं शृणु॥ सर्वानेव गुणानि यं निगिरति श्री
 खड्गे सुंदरानुभं तीरवकुले टरेषु गरल ज्वालां विजिह्वा वली॥३६॥
 नापेक्षान् च दाक्षिण्यं न प्रीतिर्न च संगतिः तथापि हरते तापं लो
 कात्तामुन्वतो घनः॥३७॥ समुत्पत्तिस्वच्छे सरसि हरि हस्ते निवसु
 नं विलासः पद्मायाः सुरहृदयहारी परिमलः॥ गुणैरेतैरन्यैरपि
 चललितस्या बुजतवदितोत्तमे हं मे यदि रतिरता वो न्नतिरियं॥३८॥
 सा कं याव गणैर्लुङ्गति मणाय स्तारे कं बिंबोपमाना रेनी रचरेः समं स
 न गवान्निशतिनारायणः॥ एवं वी स्य न वा विवेकमपि च प्रौढो प
 रामुन्वतेः॥ किं निंदा म्य बवा स्तं वा मि कथय सीराणां व त्वाम हं
 ॥३९॥ किं खलुर तैरेतै किं पुनर न्नायते नवपुष्पाते। सलिलमपि
 यन्तता व क मूर्णविवदनं प्रयाति रोषितानां॥४०॥ अयिरोष मुरी
 करोमिनो चे किं मपित्वा प्रतिवारिधं वदाम॥ जल देन तवा धिना
 विमुक्तान्यपिताया निमहान्न हाज हा सि॥४१॥ इयत्पा संपत्ता व
 पिच सलिलानां त्वमधुना न दृष्टा माना नां हरमियदि कासार सहसा॥

सर्व

मोति २

पहि

५६

मस्त

दि १

नि १

५५

५३

किंचिदपि ३

मेघसदृशे नृप

हादित्ये देन तसाति न तजति

२

सत्ये १ विमलिस १ १
 निराधेवं जं शोकिरतिपरितो गगनिकरं दृष्टी नृतः केपा मरुतप
 रिहता सिरव लुतो ॥ नवार बाभो नवती विगती वषणि दी स्रोत सिद्ध
 दुजायाः ॥ नयुक्त मेतत्तु पुशय दिव्या तार गजेगा न्यकटा कुराधि
 ॥ ४३ ॥ कोलो मी पति कानने विलसं ॥ गीर्वाण नूमा रु हा ये ना घात
 सधु क्रितानि कुसुमान्या जधिरे मिर्जरे ॥ सस्मिन्न धम धुवते वि
 धिवशान्मा धी कमा का शतित्वे चेदं च सिलो नमं बुजतदा किं त्य
 प्रतिबुमहे ॥ ४४ ॥ भुक्ता मृणा लपटली नवतानि पीतान्यं वृनिय
 त्रनलिनानि निषे वितानि ॥ रेराज हंसवदतस्य सरोवरस्य कृत्ये
 न केन नैवितानि सिकृतोपकारः ॥ ४५ ॥ प्रारं ने कुसुमाकरस्य परितो
 यस्या स्त्रे स नमं जरी पुजे मं जुल गुं जितानि रचयं स्ताना तनो रुत
 वान् ॥ तस्मिन् नद्यर सा लशा रिविनि दशा देवा ल्हा शा मं चतित्वं चे न्म
 चसि वंचरी कविनयन ॥ चस्त्वदन्यो स्तिकः ॥ ४६ ॥ राणा गणे पुं गुरु
 गर्वनिमी लितासः ॥ किं कृष्णसार खलु रेव नमिकाननेऽस्मिन् ॥ सी
 मामिमां कलयन्निन्न करी डकुं न पुक्ता मयं हरिविहार वसुंधरायाः

तामेना
 मा
 त फार
 तां
 पु
 मक रे
 ३
 नविष्
 लि
 लर द्य
 शात ५
 हे प्रम
 ३

लर मर
 येतः ३
 म पुत्र
 तेन चने
 सा ५
 प्राप्ति
 वलतस्य
 विस्तार
 मा मरुति
 थ ५

रुस्ति चोत्पा ५ ती क्षा नयति परितः
 रुद्र लतो पलसमूहः ३
 ज हरज्वलनज्वलता प्यपगत शं कंस मागता पिपुरः ॥ करिणामरि
 णा हरिणा हरिणाली हन्यतां तु कथं ॥ ४८ ॥ येन चिन्न करि कुं प्रविसव
 न्मोक्तिका वलिचिरं चितामही ॥ अद्य तेन हरिणां तिके कथं कथा तां ह व
 रिणा पराक्रमः ॥ ४९ ॥ स्थिति नो रे दध्याः सतामपि महां धे सता सखे ग
 ज श्रणा नाथ त्वमपि जटिलायां वन नुवि ॥ असौ कुं निन्त्रोत्पा खर
 नखर विद्रा वितम हायु रुग्रा वयामः स्वपिति गिरिग ने हरिपतिः ५
 गिरिग हरेषु गुरुजर्व गुं फितो गजरा जपोत्तनं कदापि संचरे ॥ य
 दि बुध्यते हरि शिशुस्तनं धयो न विता के रेणुपरिशोषितामही ॥ ५१ ॥
 निमर्गा दारामेत रुकुल समारोप सुहृती कृती माला कारो वकुल
 मपि कुत्रापि निदधे ॥ इदं के जानाते यद् यमि हकोणांतर
 गतो जगज्जालं कर्ता कुसुम नर सौर न्यचरितं ॥ ५२ ॥ यस्मिन्नेव ल
 ति सर्वतः परिचलत्क लेल कोला हलेर्मथा दिन्न मणान्वमं इहिल
 रिहता वलाः पेदिरे ॥ सोयं तु गति मिगिलां ग कवली कार क्रिया को वि
 दः को डेका डहु कस्य के लिकल हत्य क्तारो वो राधवः ॥ ५३ ॥ लूनं मत्तग
 पुता तरे १ तरे मा डुवरे ३
 नला को डुजा तरे इत्य म रे १

ते रति
 को मल
 मत्र लो
 रुग ज
 कि शो
 निदि
 वा न
 क रिष्
 ति ४
 रिम
 जा २

रुस्ति
 मरुति
 ना ३
 प्रविष्
 ति र
 वेदवलि
 इमा हः
 लुडित
 जायेक
 रुदितं १

रुस्ति न्यवा शो जिता १ रुदितं १
 मरु मरुः १

१. कियत्कियदपि चिन्तुषारदितेः शिष्टं प्रजनी प्रजानुकिरौ
 नैस्मरुतकाननं। एषा कृणुता मुहुः परिमले रामोदयंती दिशो
 कष्टं ललिता लवंगलतिकादा वाग्निहृदयेते ॥ ५५ ॥ स्वलोकि स्मृतिरिवा
 मणिः सुरतरुग्रामि स्थधामाहुतं ॥ पौलो मी पुरु हतयोः परि पुण्याव
 लीनामसि ॥ सत्यं नन्दन किं लिहं स हृदये नित्यं विधिं प्रार्थयेते त्वनः
 रवां डवरंगतां उवनलोहरेस्तु वन्द्यनरः ॥ ५६ ॥ स्वस्वमाष्ट निमग्न
 नस तयामन्तो निवृत्ते जने च चूकोटि विपाटितार कप्रुलोया
 स्पाम्य हंपंजरात् ॥ एवं कारवरे मनोरथमयं पीयूषमा स्वाहृत्य
 तः संप्रविवेश वारणाकरा कारः फणिश्यामणीः ॥ ५७ ॥ रेवांचल्यजु
 पोमगाः प्रितनगाः कल्लोलमाला कुलामेतामंबु धिका मिनीय
 वसिताः संगहि तुं वा कथं ॥ अत्रैवोद्युतं बुनिर्जर महावर्तैः समा
 वर्तितो यदु विवरसातलं पुनरसौया तो गजयामणीः ॥ ५८ ॥ पिब
 स्तन्यपोत त्वमिह मदं दंतावलधिया दगंताना धत्से किमिति हरि
 दंतेषु पुरुषान् ॥ त्रयारां लोकाना मपि दृश्यतापं परिहर नयंधी
 हे चंचल हृदिताः ५ मयं ला विगत बुद्धि २ नद्या ४ सप्तपत्नी ५ समा दितः ४
 हसिं ह शिशो २ धूमं ला क्ति नगाः संतः ५

गत ३ कुं कं इति चान्न लरिणा उदर मध्ये
 रंधीरं धनतिनवनी लोजलधरः ॥ ५९ ॥ धीरधनि निरलंते जलधर
 मयि मासिको गर्भः ॥ उन्मदवारण बुध्या मध्ये जहं समुल्लसति ॥ ५९ ॥ वे
 तं उ गं उ कं इति पां दित्य परिपंथिना ॥ हरिणा हरिणा लाषुक श्यतां कः प
 राक्रमः ॥ ६० ॥ नीरान्निर्मल तो जनिर्मधुर तारा मासुखस्य र्दिनी वासो
 यस्य हरेः करे परिमलो जीर्वाण चेतो हरः ॥ सर्वस्वत दहो महा क विजि
 रां कामस्य चान्नो रुहत्वं चेत्यीति मुशिके रोषि मधुपेत त्वां किमान् च
 स्मरे ॥ ६१ ॥ ला ला सुकुलित नयनं किं सुख शयनं समातनुषे ॥ परि
 णाम विषम हरिणा करिना यक व दंतै वैरै ॥ ६२ ॥ विदुषां वदना वाचः स
 हसायंति नो बहिः ॥ याताश्चै नपरा चंति दिरदानार दाइव ॥ ६३ ॥ औ
 हायं नुवन त्रयेपि विदितं संचूति रंजो निधे र्वा सो नंदन कानने परिम
 र्वा लो जीरा चेतो हरः ॥ एवं दानु गुरो गुणाः सुरतरो सर्वे च लोकोत्तराः
 र्धि स्यादर्थि वरार्थिता र्पणा विधा वेको विवेके यदि ॥ ६४ ॥ एको विव सतां ह
 राम्य पछताः प्राणानं प्राणा नामित्ये वं परि चित्य मासम नसिन्वा ॥
 धानुतापं हयाः ॥ नृपानां नुवनेषु किंच विमल सत्रेषु गृहाशयाः सा
 र्थि पुनः न धि कतमा दानको ह दानक्रे २ हे क ल्य व द ४ निष्ठा संकुर्वता ३
 पतितापं मा कुरु ३ हरिणा पीता २ निर्मलता शेषु १

स्थानं
 ५ धातु
 मित्रि
 मत्सका
 शात ९
 सप्रे
 ४
 अवगा
 हितं ४
 यस्या
 वा ३ व ३

नृग
 मणिः
 मतिः
 मपि
 २
 ३
 ४
 ५
 ६
 ७
 ८
 ९
 १०
 ११
 १२
 १३
 १४
 १५
 १६
 १७
 १८
 १९
 २०
 २१
 २२
 २३
 २४
 २५
 २६
 २७
 २८
 २९
 ३०
 ३१
 ३२
 ३३
 ३४
 ३५
 ३६
 ३७
 ३८
 ३९
 ४०
 ४१
 ४२
 ४३
 ४४
 ४५
 ४६
 ४७
 ४८
 ४९
 ५०
 ५१
 ५२
 ५३
 ५४
 ५५
 ५६
 ५७
 ५८
 ५९
 ६०
 ६१
 ६२
 ६३
 ६४
 ६५
 ६६
 ६७
 ६८
 ६९
 ७०
 ७१
 ७२
 ७३
 ७४
 ७५
 ७६
 ७७
 ७८
 ७९
 ८०
 ८१
 ८२
 ८३
 ८४
 ८५
 ८६
 ८७
 ८८
 ८९
 ९०
 ९१
 ९२
 ९३
 ९४
 ९५
 ९६
 ९७
 ९८
 ९९
 १००

गतः

अतिरिक्त
व्यं
हृदयेन
मनसि
अकृत
प्राप्य
मलमय
निरुद्ध
स्य

विज्ञात
नं

साधुनामरयोवसंतिकृतिनत्तुल्यकक्षाः खलाः ॥ ५५ ॥ विश्वास्यम
धुरवचनैः साधुनयेवचयंतिनम्रतमाः ॥ तानपिदधासिमातः को
पि यातस्तवापिचविवेकः ॥ ५६ ॥ अन्याजगदितमयामनसप्रवृत्तिर
नैवकापिरचनावचनावलीनां ॥ लोकोत्तराचकृतिराकृतिरुवादि
द्यावतांसकलमेवगिरांदवीयः ॥ ५७ ॥ अर्पितः खलुमहाशयच
वर्त्तविस्तारयत्पुनर्पूर्वमुद्धारजावं ॥ कालागरुहृदमध्यगतः स
मेताध्वोकोत्तरंपरिमलंप्रकटीकरोति ॥ ५८ ॥ विश्वान्तरामगुरागौरव
गुंफितानांरोषोपिनिर्मलधियांरमणीयएव ॥ लोकंघृणैःपरिमलैः
परिपूरितस्यकोशमारजस्यकदुतापिनितांतरम्या ॥ ५९ ॥ लीलालुंठि
तशारदापुरमहासंपदुराणांपुरोविधासद्भुविनिर्गलत्करामुधाव
जंतिचेत्पामराः ॥ अधश्चः कृष्णिनांशभ्रंतशिशोवदताबलानांशशाः
सिंहानांचसुखेनमृदनिपदंभास्यतिशालावृकाः ॥ ६० ॥ गीर्भिर्गु
हूणांपरुषाक्षराभिस्तिरस्कृतायांतिनरामहत्वं ॥ अलब्धशाणा
लक्षणान्पाणानजानुमौलोमरायोवसंति ॥ ६१ ॥ वहतिविधेधरा

कठोरवचनैः २ ताडिताः २ श्वानः ३ पातंगानां ४ घ

हेष्ट
विह
जयति
रत्नं

घृ
घृणा
कोपैः

द

करे

दि

इति

न्यदीरजन्माशिरमिमषीपट्वंदधातिदीपः ॥ विधुरपिभ्रजतेतरां
कलंकं पिशुनजतंखलुविभ्रतिसितीराः ॥ ६२ ॥ सत्पुरुषः खलुहिता
चरणैरमंदमानंदयत्यखिललोकमनुक्तएव ॥ आराधितः कथयकेन
रुदोरैरिंदुर्विकाशयतिकैरविणीकुलानि ॥ ६३ ॥ परार्थमासंगुड
पजह्यस्वार्थपरतामन्नेहेकत्वयोवहतिगुणचूतेषुसततं ॥ स्वभावा
दस्यस्यातः स्फुरतिललितोदात्तमहिमासमर्थयोनित्यंसजयति
रांकोपिपुरुषः ॥ ६४ ॥ वंशजवोगुरावानपिसंगविशेषेणपूज्यतेपुरुषः
॥ नहिंतुदीफलविकलोवीणादंडः प्रयातिमहिमानं ॥ ६५ ॥ अमितपद
र्थोदोषेणोकेननिंदितोन्नवति ॥ निखिलरसायनमूढितोगंधतोये
तालशुनइव ॥ ६६ ॥ उपकारमेवतनुतेविपद्रुतः सद्गुणोनितरांमृ
ज्जितोमनोवानिदर्शनं पारहोरसः ॥ ६७ ॥ वनांतरेखिलेतीशशकशि
मालोकचकितानुजप्रांतंनर्तुसंजतित्रयदत्तैः सपदिया ॥ अहो
सेयंमातादशवदननीताहृदयैः परीतारक्षोभिः श्रयतिविवशा
कामपिदशा ॥ ६८ ॥ पुरोगीवीणानां निजनुजबलाहोपुरुषिकामहो

हलवदंतैः स्वकीयभुजबला महं हर्षिको विपत्तिप्राप्तः ५

हैः
गुणो
वित

सज्जनः ५

आमिनी. लला कला १

सन्मुख कुर्वतः १ स्वर्गाग्नौ बिले च न कुर्वतः १

७ फारं फारं पुरनिदशरं सन्मुखयतः ॥ स्मरस्य स्वर्वालानयनसुम
 मालार्चनपदं वपुः सद्यो जाला मलचसितजालास्पदमचूत ॥ १२ ॥
 युक्तं सनाया खलुमर्कटानां शारवा स्तरुणां मृदुत्वासनानि ॥ सु
 नाषितं चीकृतिरातिथेया दंतैर्नखाग्रैश्च विपाटितानि ॥ १३ ॥ किं तो धं
 हरिपादपद्मं न जनं किं रत्नमष्टामतिः किं शास्त्रं श्रवणं नयस्य
 गिलति दैता धकाशे दयः ॥ किं मित्रं सततोपकाररुसि कृतत्वावबो
 धः स्वरेव कः शत्रुर्वदेखेददानकुशलो दुर्वासनानां च यः ॥ १४ ॥
 निस्त्रातो पिचवेदांते साधुत्वं नैति दुर्जनः ॥ चिरं जलनिधौ मग्न
 मेनाक इव माद्वे ॥ १५ ॥ नैर्गुल्यमेव साधीयो धिगस्तु गुणगौरवं
 शाखिनो न्ये विराजंते रवं दंतं च दनदुमाः ॥ १६ ॥ परोपसर्पणानं
 तच्चिंतानलशिखाशतैः ॥ अचुर्वितांतः करणाः साधुजीवतिपाद
 पाः ॥ १७ ॥ शून्ये पिचगुणवत्ता मातन्वानः स्वकीयगुणजालैः ॥ वि
 वराणि मुद्रय नृडा गूणां मुरिव सज्जनो जयति ॥ १८ ॥ खलः स
 ज्जनकार्पा सरसगौक दुताशनः ॥ परदुःखाग्रिशमनो मारुतः
 मरु कर्षितांतः करणाः ४

सं
 क्रिया
 विशेष
 ता
 हंते
 तिपा
 ७

कीर्तिरूपसुखं धे लशुन स दशः ॥ ३ ॥ शांति
 रूपं शैले ५ निरुदशः ॥ ३ ॥ दया पुष्प १ का
 सुर्वैतरेः १ सप्यागु १
 रुदशः ३

केन वर्ण्यतां ॥ १९ ॥ परगुह्यगुप्तिनिपुणं गुणमयमखिलैः समी
 हितं नितरां ॥ ललितांबरमिव सज्जनमारुत इव दूषयति खलाः
 ॥ २० ॥ यशः सौरभ्यलशुनेः शांतिशैत्यदुताशनः ॥ कारुण्यकुसु
 माकाशः खलः सज्जनदुःखलः ॥ २१ ॥ धत्ते नरं कुसुमपत्रफला
 वलीनां घर्मव्यां वृद्धतिशीतनवारुजं च ॥ यो देहमर्पयति चान्य
 सुखस्य हेतोस्तस्मै वै दान्यगुरवे तारवे न मोस्तु ॥ २२ ॥ हला हलं ख
 लुपिपासतिकौतुकेन कालानलं परिचुचुं विषतिप्रकामं ॥ बाला
 धिपंचयतते परिरक्षुमं दायो दुर्जनं वशयितुं तनुते मनीषां २०
 दीनानामिह परिरहाय शुक्लसस्या न्यो दार्यं प्रकटयसे महीधरेषु
 ॥ औन्नत्यं विपुलमवाप्य दुर्मदस्य ज्ञातोयं जलधरतावको विवे
 कः ॥ २१ ॥ गिरयो गुरवस्ते न्योपुर्वीगुर्वीततो जगदं ॥ तस्माद
 प्यतिगुरवः प्रलये पचलामहात्मानः ॥ २२ ॥ व्योमनिशं वा कुरुते
 चित्रनिर्मातियत्नतः सलिले ॥ स्नेपयति पवनं सलिलैर्यस्तु
 खले चरति स्तकारं ॥ २३ ॥ हारं वससि कनापि दत्तमतेन मर्कटः ॥

दुःख
 दः ४
 ताप
 व्यां
 काजा
 नि
 रूपत
 जं
 दुष्टस्य
 पुंसः ५
 महीक
 सः ३

व
 सज्जन
 श्रेष्ठय
 क्लेशं
 रुदिति
 तारि
 मि ४
 राजने
 स शय
 नं ३

मरुतं कुर्वति १ कतेसति २ स्वसुरतनात् न ममदे पुत्रवती कतेतेना
 तः करले समुसलोका कुलभारि व्याकुलं वम
 यमुत्सह्यतिहेतसायंतनांबुजसहो हरलोचनायाः ५ प्रा
 तस्तशंप्रतामनेविहितेयुहणामाक र्णवाचममलाधवपुत्रि
 गीति नैदयसिप्रियतमे परमप्रमोदपूर्णं हरं दयितया दधि
 रेहगताः ६ गुरुतनयप्रमदिलोकनांतः समुदयसकु
 लजावमावहत्याः हरहृत् हरविंदसुंदरं हरिणदशोन
 यनं न विस्मरामि ७ बहुरामलकाप्रदादिमानामपहृत
 श्रियमुन्नतांक्रमेण अधुना हरतोकुचोचैतेते दयितेते क
 रिशावकुंजलक्ष्म्याः ८ कपोलपालितवतन्विमन्येला
 यत्पधन्यदिशमुत्तराख्यां विजातियस्यां ललितालकामां
 मनोहरा वैश्रवणस्यलक्ष्मीः ९ नीवीनियम्यशिपिलामु
 धमिप्रकाशमालोक्यवारिजदशः शयनं तिहासोः नैवाव
 रोहतिकदापिचमानमानेनात्रेः प्रभासरसिजो हरसोद
 रायाः १० आलापुकेलीरजसेनवाला मुहुर्ममालापमु
 नैकवतरति १ तत्तवत्याः

२ वंदने
 निकटेष
 किंति ३
 कटाक्षः
 ईषदेक
 सितान्
 सुंदरं

स्वसुर
 दाता
 मु
 प्रयत्न
 कुर्वते
 श्रम्यो